

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

13. De pœnis lure constitutis in eos, qui contra Canones plura beneficia
simul possident.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

catum committere, qui multa beneficia sine iusta causa obtinet, nec iustam excusationem esse, si Papa iuris rigor in hac parte laxet, senerationabili causa: quoniam dispensatio, inquit, Papa cadit sub ius positum, & non super ius diuinum & naturale. Plurimum autem beneficiorum, sine rationabili causa, est contra ius diuinum & naturale. Subiungit postea: Siste tamen hic confessor pedem circa iudicium illius, qui iam cum dispensatione, sine rationabili tamen causa habuit & possidet plura incompatibilia, ne praecepto neges absolutionem: oportet enim discernere, an iste teneatur de necessitate salutis renunciare reliqua, reseruat sibi tunc, quod non facile est, quando beneficijs bene prouidetur per Vicarios. Et addit, duo esse in hoc potissimum pensanda; Primum est, damnum Ecclesiarum: Secundum, est inaequalitas distributorum beneficiorum. Et quidem damnum Ecclesiarum, quantum ad temporalia, & reparationem opportunam, sicut templi, sicut paramentorum, & cetera, & numerum ministratorum, facile cognoscitur potest, quoniam hac subiacent sensibus, sed quantum ad curam animarum, si beneficia sunt curata, non excusatur à responsione: nec per hoc sibi impunitus coram Deo etiam leuis culpa in damno animarum. Et propterea et si possibile est, difficile tamen ac rarum videtur, quod usque notabili damno Ecclesiarum huiusmodi pluralitas continetur. Et quando sic accidit, neganda est absolutio, quoniam nota bilis damni Ecclesiae conuincitatio volumiaria absque rationabili causa, non est absque peccato mortali. Ex parte autem iniquae distributionis post factum pensanda sunt tria: Primum, damnum Ecclesiarum, quas quis simul habet: Secundum, damnum Clericorum, qui deberent ex his beneficijs honorari: Tertio, scandalum bonorum omnium, qui has inaequales beneficiarum distributiones videntes offenduntur, periturantur, & ad similia incitantur. Et propterea, qui hac pariter pendit, absoluitus non esset. Haec tenet ex Caetano, Profecto si beneficijs animarum curatio in sit, & sine iusta causa, iuris relaxatio sit impetrata, absolui iure non potest, qui plura beneficia obtinet, nisi tunc sibi seruat, cetera dimittat. Nam ad residendum in ecclesijs quas habet, iure diuino compellitur: nec per Vicariū in sui locum substitutum, suo muneri & officio satisfacit, eo quod Vicarius, mercenarius est pastor, non proprius. Item si beneficia sine dignitate, personatus, officia, Canonatus, vel Portiones Ecclesiarum, Cathedralium vel Collegialium absoluitus non est, qui sine iusta & debita causa plura simul habet: quoniam quamuis iure tantum Canonico in Ecclesijs commorari & residere perpetuo cogatur: at iure naturali, ubi vnum ex his beneficijs satis est, alterum haberi prohibetur; & proinde iuris relaxatio sine iusta causa impetrata, coram Deo nihil prodest. Postremo si beneficia sint simplicia, nec assiduam Beneficiarij praesentiam requirant, simul haberi nequeunt, sine legitima iuris relaxatione; ac propterea si quis plura simul obtinet, sine iusta causa, & habita iuris indulgentia, retento sibi ad vitam sufficiente ac necessario, reliquis se abdicare debet secundum conscientiam, alioqui absoluitus non est; quoniam licet nec curam animarum habeat, nec debeat in Ecclesijs commorari & residere, nihilominus tamen iure naturali, duo aut plura simul obtinere non potest. Et ideo iuris relaxatio circa legitimam causam obtenta, ipsi coram Deo non prodest. Sed quo modo seget confessorius cum Beneficiario dicente se probabilem eorum Doctorum sententiam sequi, qui asserunt pluralitatem beneficiorum esse tantum iure Canonico damnatam? & ideo iuris relaxationem sibi prodesse, quāuis sine iusta causa impetratam: In hoc enim Pontificem temere quidem fecisse, sine causa ius relaxantem, sed relaxationem ab eo impetratam, ratam, & firmam esse. Respondeo, Confessarium dum iudicat illam sententiam improbabilem esse, aut dum haesitat, sit necne in probabili, absoluerit eum à peccatis non posse, alioqui eum contra conscientiam faceret? Si vero iudicet eam opinionem esse probabilem, quamuis ex eo solo, quod aliqui Doctores, alioqui graues eam fuerant fecerit, tunc debet penitentem absolutionem & liberationem à peccatis con-

cedere. Si roges, An liceat Confessario eam sententiam, vt probabilem iudicare? Respondeo, licere iudicare: quoniam etsi credat, eam falsis rationibus & principijs inniti, nihilominus tamen quatenus nouit eam quibusdam Doctoribus, alioqui minime imperitis placuisse, iudicare tuto potest eam esse probabilem, quoniam probabile est quod viris alioqui sapientibus, videatur, vt Aristoteles testatur, libro primo Topi. cap. 1.

CAP. XIII.

De Panis iure constitutis in eos, qui contra Canones plura simul beneficia possident.

Primo queritur, An cum quis secundam dignitatem adipiscitur, eo ipso primam, quam habebat, amittat? Hoc perinde est, ac si quaeremus, An ipso iure per ademptionem secundae dignitatis; prima confessum vacet, ita vt alteri conferri iure possit? Respondeo, quatuor tempora distinguenda: Primum, ante Concilium Lateranense sub Innocentio III. quo tempore is, qui ad secundam dignitatem promouebatur, non ipso facto primam amittebat, sed optionem habebat, vt vnam ex illis eligeret, quam ipse mallet. Sic ex Alexandro III. c. Praterea, & c. Reserente, de preben. Secundum tempus fuit, in quo ad secundam dignitatem euectus, illa priuabatur, auctoritate & officio iudicis, ex Innocentio III. c. Quia nonnulli, de Clerici, non resid. Tertium fuit tempus Concilij Lateranensis sub Innocentio III. in quo secundam ad eum dignitatem, ipso iure iacturam faciebat prioris: quod si in ea retinenda persistebat, secunda quoque dignitate spoliabatur, c. De multa, de preben. Quartum tempus ex Constitutione extrauagantis Ioannis 22. Execrabiles de preb. vbi statutum est vt ipso facto primam dignitatem amittat, qui est ad eptus secundam: & nisi itatim dimittat eam sub publico testimonio, hoc est, praesente publica persona, ipso iure sit vtraque priuatus, & ineptus ad sacros Ordines, & ad quaecunque alia beneficia obtinenda: Et hoc iure in praesens vtitur ecclesia. Et sciendum est, eandem poenam esse constitutam in eos, qui post vnum personatum, vel officium, vel beneficium, cui insit animarum cura, adipiscuntur secundum simile. Item in eos, qui post vnam dignitatem assequuntur, personatum, officium, vel beneficium cure animarum coniunctam. Vel è contrario. Denique haec omnia beneficia, quia iure sociabilia non sunt, hoc est, incompatibilia, ipso quoque iure qui secundum adipiscitur, primum amittit. In Concilio Tridentino sessio. 7. c. 2. de reformat. dicitur: Nemo quicumque etiam dignitate gradu, aut praecminentia praesulgens, plures Metropolitanas seu Cathedralis Ecclesias, in titulum, sive commendam, aut alio quouis nomine contra sacrorum Canonum instituta, recipere, & simul retinere praesumat. Qui autem plures Ecclesias contra praesentis decreti tenorem nunc detinent, vna quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam sedis Apostolicae dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur, alioquin Ecclesia ipsa, ultimo obsequia duntaxat excepta, eo ipso vacare censentur. & cap. 4. Quicumque de cetero plura curata, aut alius incompatibilia beneficia Ecclesiastica sine per vnam vniouis ad vitam, seu commenda perpetuae, aut alio quocumq; nomine & titulo contra formam sacrorum Canonum, & praesertim Constitutionis Innocentij III. qua incipit, De multa, recipere, ac simul retinere praesumpserit, beneficijs iuxta ipsius Constitutionis dispositionem ipso iure, etiam praesentis Canonis vigore, priuatus existat. Idem Concilium sessio. 14. c. 17. de reformat. sic ait: Sancta Synodus debitam regendis Ecclesijs disciplinam restituere cupiens, praesenti decreto, quod in quibuscumq; personis, quocumq; titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeat, mandat obseruari, statutis, vt in posterum vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem si ad vitam eius cui conferatur, honeste sustentanda non sufficiat, liceat nihilominus aliud simpliciter sufficiens, dummodo vtriusq; personalem residentiam non requirat

requirit, eidem conferri. Haecque non modo ad Cathedrales ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam secularia, quam Regularia quacumque, etiam commendata pertinent, cuiuscumque tituli ac qualitatis existant. Illi vero, qui in presenti plures Parochiales Ecclesias, aut unam Cathedralem, & aliam Parochialem obtinent, cogantur omnino, quibuscumque dispensationibus, ac unionibus, ad vitam non obstantibus: una tantum Parochiali, vel sola Cathedrales retenta, alias Parochiales infra spatium sex mensium dimittere: alioquin tam Parochiales, quam beneficia omnia, quae obtinent, ipso iure vacare censentur, ac tanquam vacantia, libere aliis idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tunc conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Haec tamen Concilium.

Secundo quaeritur, An cum quis beneficium simplex adeptus est, quod perpetuum Beneficiarij praesentiam requirit, ipso iure iacturam faciat prioris, quod pariter praesentiam Beneficiarij postulat: v.g. Titius in vna Ecclesia Cathedrali Canonicatum, vel Portionem habens, affectus est in alia secundum Canonicatum, vel Portionem, Quaeritur, An ipso facto priorem Canonicatum, vel Portionem amittat? Respondeo, ante Concilij Tridentini tempora, ut est in c. vbi. de Cleric. non resid. sentisse Innocentium, primum non vacare. Idem sentit Ioan. Calderinus, & Federicus reſta Abbate in cap. vlt. cit. At oppositum tradiderunt Ioan. Andr. Oldradus, & Ancharanus, quos citat ac sequitur ipse Abbas: & hoc est verius. Ante Concilium igitur Tridentinum, adeptus secundum beneficium, non amittebat primum, quoniam in ca. de multa, de prob. & in extranag. Execrabilis Ioannis 22. de prob. poena solum constituitur ijs Beneficiarijs, qui secundam dignitatem, vel personatum, vel officium, vel beneficium habens curam animarum adipiscuntur: qui quidem ipso facto prima dignitate, personatu, officio, vel beneficio curae animarum coniuncto priuantur. Vnde iuxta id quod statutum est in c. Referentis, & c. Praeterea, de pra. vel potius iuxta Constitut. in c. Quia nonnulli, de Clericis non resid. dabatur optio, ut vnum quem vellet, Canonicatum, vel Portionem eligeret, alterum vero dimitteret: vel Iudicis auctoritate, & officio, secundo Canonicatu, vel Portione spoliabatur. At vero à Concilij Tridentini tempore, vbi cumque illud est receptum, eadem poena qua est in c. de multa, contrahitur ab ijs, qui post primum adipiscuntur in alia Ecclesia secundum Canonicatum, vel portionem: siquidem eam poenam Synodus extendit Sess. 7. c. 4. de reform. ad eos omnes, qui incompatibilia beneficia ecclesiastica, siue per viam unionis ad vitam, siue Commendae perpetuae, aut alio quocumque nomine, & titulo contra formulam factorum Canonum receperint, & simul retinere praesumpserint: sed duo Canonicatus, vel duae Portiones sunt beneficia incompatibilia, quia perpetuam in ecclesijs Beneficiarij praesentiam postulant, ex quo etiam fit, ut in eadem poenam incurrant, qui recipiunt, ac simul retinent Canonicatum, & dignitatem, vel personatum, vel officium, vel beneficium cura animarum praedictum: & ij qui simul obtinent Portionem cum dignitate, vel personatu, vel officio, vel beneficio, cui inest cura animarum, & ij, qui pariter retinent Canonicatum, & Portionem, haec enim omnia beneficia sociabilia, hoc est, compatibilia non sunt.

Quaeret aliquis, An consuetudine induci queat, ut quis simul habeat in diuersis ecclesijs duos Canonicatus, aut duas Portiones, aut vnum Canonicatum in vna ecclesia, & Portionem in alia: Respondeo, iura consuetudinem hanc, corruptelam appellare: nihilominus tamen ante Concilium Tridentinum consuetudine receptum erat multis in locis, praesertim per Italiam, ut Canonici à suis ecclesijs abessent; ac proinde ut vnus & idem duos Canonicatus simul in diuersis ecclesijs obtineret: at Synodus Trident. eam consuetudinem penitus aboleuit.

Tertio quaeritur, An qui vnam ecclesiam Cathedralem vel Parochialem ratione tituli obtinet, possit alteram commendatam habere? Quidam opinantur, Concil. Trid. Sess. 7. cap. 2. & 6. de reform. solummodò prohibere, quo-

minus, quis simul habeat duas ecclesias Cathedrales, vel Parochiales, vel alias incompatibiles commendatas; non tamen vnam iure tituli, alteram commendationis, nisi quia Concilium solum praecipit ne quis simul habeat plures ecclesias contra factorum Canonum instituta: at sacri Canones concedunt, ut quis habeat vnam ecclesiam iure tituli, alteram commendatam, e. Qui plures 21. quasi. & cap. Dudum 2. de elect. Ergo hi Canones per Concil. Trident. non sunt correcti, neque mutati. Verum enimvero longe probabilius est vetuisse Concilium, quo minus quis simul duas Ecclesias alioqui incompatibiles haberet quouis nomine, & titulo, ut ait Concilium, contra formulam factorum Canonum: ergo si plures simul habeantur, siue omnes iure tituli collatae, siue omnes commendatae, siue vna collata, alia vero commendata, dummodo contra formulam factorum Canonum teneantur, id prorsus est à Concilio interdicitum, sed contra sacros Canones est, ut quis vnam Ecclesiam Cathedralem, vel Collegialem iure tituli collatam habeat, alteram vero ratione commendationis perpetuae; de qua commendatione concilium loquitur ijs in locis quos supra retulimus: haec enim modo est in vsu; at vetus illa beneficiorum ad tempus commendatio in diffuetudinem abiit, quam sacri antiqui Canones approbant, nec modo Concilium eam damnauit, nec sustulit.

Quarto quaeritur, An quando quis habet vnum beneficium simplex praesentiam Beneficiarij non requirit, ad vitam tamen sufficiens, & adipiscitur alterum, ipso iure primum amittat? Ante Concilium Tridentinum, nec primi, nec secundi Beneficij iacturam faciebat, nec officio & auctoritate Superioris, altero priuabatur: ratio est, quia beneficia simplicia, in quibus Clericus commorari, & residere non cogitur, sunt iure communi sociabilia, hoc est, compatibilia; ac propterea, qui secundum adipiscitur, nec ipsum, nec primum illud amittit: nam quamuis tuta conscientia utrumque, quando vnum satis est, ad vitam retinere non possit, ius tamen Canonicum ante Concilium Trid. neutrius priuationem irrogabat. Et idem iuris est de habente vnum huiusmodi simplex beneficium cum dignitate, vel personatu, vel officio, vel beneficio, cui cura esset animarum adiuncta. Neque enim in ca. de multa, nec in Extranag. Execrabilis, nec in capitulo, Referentis, nec in c. Praeterea, de prob. nec in capitulo, Quia nonnulli, de Cleric. non resid. vlla poena constituitur.

Quaestio igitur in eo maxime versatur, An Concilium Tridentinum his Beneficiarijs huiusmodi poenam irrogarit, ut vacet primum beneficium per adaptionem secundi: Quidam affirmant; nam Sess. 7. cap. 4. de reform. poenam constitutam in c. de multa, extendit ad eos omnes, qui duo beneficia alias incompatibilia simul obtinent: sed duo beneficia simplicia etiam si perpetua Beneficiarij praesentiam non postulent, sunt incompatibilia, quando vnum sufficit ad vitam, cum simul haberi nequeant. Et Sess. 24. c. 17. de reform. statuitur, ne vni duo beneficia conferantur, etiam simplicia, & praesentiam assistentiam in Ecclesia Clerici minime requirentia, si vnum satis sit ad vitam. Et subditur: Haec, non modo ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam secularia, quam Regularia quacumque, etiam commendata, pertinent, cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant.

Censent tamen alij, praedicto loco Concilium Tridentinum solum praecipisse, ut vnum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur, etiam si simplex sit, dummodo ad vitam sufficiant: non tamen ipso facto constituisse, si quis secundum obtineat, ut primum aut secundum beneficium statim amittat: tunc enim per adaptionem secundi primum vacare iure ipso videtur, quando illud statim, nulla monitione praemissa potest alteri conferri: quae poena nisi iure exprimitur, nequaquam contrahitur: at nec in Concilio Tridentino, nec alibi, poena talis constituitur in eos, qui vel duo beneficia simplicia simul obtinent, vel vnum simplex cum dignitate, vel officio, vel beneficio

curæ animarum coniuncto, in diuersis tamen Ecclesijs. Quidquid sit de huiusmodi pœna, certum est, eum, qui duo simplicia obtinet beneficia, vno quod ipse maluerit retento, alterum in foro conscientie debere dimittere, nisi iusta de causa relaxationem iuris impetrauerit. Siquidem Concil. Trid. fanciuit, vt vni vnum tantum beneficium concedatur, si satis est, ad vitam: & ante Concilium communis fuerat omnium opinio, duo etiam simplicia beneficia iura conscientia simul haberi non posse, vbi vnum ad vitam sufficeret.

Quinto quaeritur, An quodlibet beneficium, etiam simplex, cuius omnes redditus annui in quotidianis distributionibus consistunt, a iure incompatible censetur, cum quouis alio assiduam Beneficij præsentiam requirent? Respondeo, censeri incompatible, quia distributiones quotidianæ iure non debentur nisi ijs, qui præsentibus diuini officij intersunt, c. *Consuetudinem de Cleri. non resid. in 6.* ergo beneficium, quod solum in quotidianis distributionibus consistit, assiduam Beneficij præsentiam postulat: ac propterea simul haberi nequit cum alio quocunque, quod similem Clerici præsentiam exposit, videlicet cum dignitate, personatu, officio, vel beneficio curam animarum habente, vel Canonatu, vel personatu, vel alio denique beneficio, quod totum pariter in quotidianis distributionibus consistit.

Si quis quaeratur, An qui secundi possessionem nactus est, concessum primum amittat? Respondeo, distinguendo: Ante Concil. Trid. primum non ipso iure amittebat, quia non est beneficium dignitatem, personatum, officium, vel curam animarum habens: at priuabatur fructibus vnius, vel vno retento quod mallet, alterum deponere cogebatur, vt statuitur, c. *Referente, & cap. Præterea de præben.* At post Concil. Trid. primum vacat beneficium per ademptionem secundi, quia vt superius admonui, Concilium extendit pœnam in c. *de multa, sancitiam*, ad eos omnes, qui duo vel plura beneficia incompatible simul obtinent.

Sexto quaeritur, An qui in eadem Ecclesia secundum beneficium acquirit, iacturam faciat prioris? in c. *Literas, de concess. præben.* statutum est, vt si quis præbendam habens recipiat in eadem Ecclesia dignitatem cum præbenda, vel aliam præbendam, prima vacet. Additque Pontifex: *Cum igitur, si ita est, præbenda illa, etiam si non de facto, de iuri tamen vacare nescitur, Mandamus, & quæ sequuntur.* Beneficium iure vacare dicitur, non facto, quando Beneficiarius ipso iure compellitur beneficio cedere: facto vero beneficium vacat, cum re ipsa illud suo possessore destituitur. Si igitur quis duo beneficia etiam simplicia, in eadem Ecclesia simul obtineat sine legitima Superioris auctoritate, & relaxatione iuris, ipso iure primum vacat, si similia fuerint. *Glossa & ceteri in c. Literas, de concess. præben.* secundo vero, si fuerint dissimilia beneficia: vt si quis sub eodem tecto simul habeat Canonatum, & dignitatem, aut Canonatum, & Portionem simul, vel præstimonium, vel Cappellaniam, vel Altare. *Barbatus in Cle. Gratia de refer. Saltem consuetudine alicubi introductum est, vt in eadem Ecclesia quis simul habeat dignitatem, & Canonatum, aut Canonatum, & Præstimonium.*

Septimo quaeritur, An si beneficium simplex statuto, fundatione, & dotatione Ecclesie assiduam Clerici præsentiam requirat, vacet ipso iure per ademptionem secundi perpetuam etiam Beneficij præsentiam postulantis? Quidam affirmant eo argumento permoti, quod aliquis non potest in vtroque simul perpetuo commorari, & residere, & per se ipsum seruire, c. *Non potest, de præben. in 6. Glossa & Doctores in Clem. Gratia, de refer. Inno. Abbas, & alij in c. vlt. de Cler. non residens.* Sed profecto verius est, quod alij docuerunt: primum beneficium per ademptionem secundi non statim vacare solitum ante Concil. Trid. sed Beneficiario dabatur optio, vti retento vno quod velle, alterum dimitteret. Et Glossa, & alij citati Doctores solum innuunt hæc beneficia esse incompatible, at post Concil. Trid. primum vacat statim, vt quis secundi possessionem fuerit alicui.

Octauo quaeritur, An si statuto cautum sit, ne Cappellania, vel quodlibet aliud beneficium simplex simul cum alio quouis beneficio obtineri queat, ipso iure vacet, si secundum habeatur? Respondent quidam vacare: sic enim *Glossa insinuat, & alij in Clem. Gratia, de refer. Barbatus in ead. Clem. Gratia. Card. cons. 3. ad fin.* Mihi vero primum cum secundo videtur esse incompatible beneficium, & post Concil. Trid. vacare primum per ademptionem secundi: licet ante Concilium obtineri secundum, & eius possessionem adepto, daretur optio, vt vno sibi retento, alterum deponeret.

Nono quaeritur, An gratia, quam quis à Rom. Pontif. impetrauit, de dignitate, personatu, officio, vel beneficio curam animarum habente, obtinendo, extinguatur, cum ille beneficium aliud fuerit adeptus, quod simul haberi iure non possit cum beneficio ratione prædictæ gratiæ ipsi debito? Respondeo, in *Clem. Gratia, de refer. aperte esse sancitum, vt qui ratione gratiæ à Rom. Pontif. impetrat beneficium expectat, ipsam gratiam amittat, si consequatur pacifice possessionem alterius, quod cum illo alio à se expectato licite simul obtinere potest.* Ius igitur ad Beneficium aliquod extinguatur per ademptionem alterius Beneficij, quod cum illo alio haberi simul iure nequit. Tametsi autem dictum est, (*Si pacifice consequatur*) idem tamen iuris est, vt *Glossa annotauit*, si per eum, cui est Beneficium collatum fuerit, quo minus sine vlla lite possessionem nactus sit.

Decimo quaeritur, An qui tertium obtinet Beneficium, amittat ipso iure duo prima quæ habeat? Respondeo, per ademptionem tertij incompatible, vacare duo prima. In *Clem. Si plures, de præben.* sic habetur: *Si plures obtinens dignitates, aliam dignitatem, aut Beneficium curam animarum habens, acceptet, si dispensatione super hoc legitime non obtenta, eius possessione adepta pacifice, Dignitates quas prius habebat, ipso facto vacare censentur; sicut si Dignitatem vnicam obtinens, alia similis conferatur, eius pacifica possessione habita, prima de iure vacaret: vbi, vt Glossa recte annotauit, cum dicitur: Si plura obtinens, intelligitur de eo, qui plures per legitimam iuris relaxationem obtinens, aliud adipsit. Et cum dicitur, Dignitates, comprehendit etiam personatus & beneficia, quibus inest cura animarum: vel cum hæc Beneficia mixtum vnum cum altero habentur, vt puta Dignitas cum personatu, vel cum beneficio cura animarum onerato. Illud etiam, possessione adepta, idem iuris esse indicat de Beneficiario, per quem stare, quo minus possessionem consequeretur, Hæc ex Glossa.*

Quærat aliquis, An per ademptionem quarti Beneficij, ipso iure vacent prima tria? Respondeo, vacare, quia in *Clem. illa generatim dicitur: Si plures obtinens.* Sciendum vero est, quando in literis Pontificijs, quarum beneficio conceditur alicui, vt plures simul possit recipere, vel retinere dignitates, apponitur clausula consueta: *Vt illas duas, vel earum alteram possit dimittere, & loco dimissa, vel dimissarum, aliam recipere, & retinere:* tunc qui eas litteras impetrauerit, poterit eligere ex duabus primis quam voluerit, simul cum tertia retinere. Sed quid de Tertio dicendum, cui est concessum, vt duo Beneficia incompatible simul habeat, cum facultate alterum dimittendi, & loco dimissi aliud recipiendi, & vnum ex illis gratia, & causa seip. deposuit, reseruatis sibi fructibus; & deinde adeptus est tertium, retentis tamen fructibus, vacant ne prima beneficia? Respondeo, minime, quia qui fructus habet beneficij, non ob id habet Beneficiū, & Prælati dicitur, qui titulum habet, non qui fructus Beneficij: vt notant Archidiaconus & Geminian. in c. *Nemo, de elect. in 6.* & fructus iure non sunt incompatible cum beneficio; vt annotatur in idem *Auctores, cap. Super eo, de præben. in 6. & cap. Extrinseca, §. Qui vero, de præben.* Alijs autem probabilis videtur, etiam vacare prima, quoniam qui beneficium dimittit fructibus sibi reseruatis, non videtur ex toto beneficium ipsum dimisisse.

Quæres, An cum alicui conceditur, vt duo incompatibilia

tibilia beneficia simul habeat, si tertium obtinuerit beneficium, valeat adeptio tertij? Respondeo valere: nihilominus duo prima vacante. *Ordinarij, §. In conferendis, de officio iudic. Ordina. in 6.* Sed quorsum ea clausula apponitur: *Ut possit unum, vel ambo dimittere, & loco dimissi, vel dimissorum, aliud, alia ut recipere, & retinere?* Respondeo: propter id quod habetur in *c. Non potest, de prob. in 6.* ubi cum conceditur facultas obtinendi duo beneficia, intelligitur tantum de duob. primis: quare si illa dimittat, non intelligitur concessum; ut alia recipiat.

CAP. XIV.

De electione Clericorum ad Ecclesiastica beneficia.

Agendum mihi nunc est de modis ac formulis, quibus beneficia canonice acquiruntur. Porro beneficia varijs modis legitime conferuntur, ut tradit Ioan. Selua. *questio 1. par. 3. de Beneficijs:* Aut enim conceduntur per electionem, aut postulationem, aut per præsentationem quam vocant & nominationem à Patrono, & institutionem à Superiore factam: aut per collationem, ut dicunt, aut per deuolutionem, aut translationem, aut vnionem, aut commendationem perpetuam: de quib. sigillatim est in præsentibus tractandum, ac primum de electione.

Primo quaeritur, An iure diuino sit certa aliqua regula præscripta eligendi Ecclesiarum Præfectos? Calviniani & Lutherani contendunt, iuris esse diuini, ut Ecclesiarum pastores eligantur requisito populi suffragio, assensu, vel testimonio: idque probant auctoritate Anaclei Papæ, Cypriani, & Leonis I. & Apostolorum exemplo, qui hac ratione ministros ecclesiæ creabant: quos Ecclesia deinde imitata, eandem eligendi formulam per aliquot sæcula conseruauit.

Cyprianus enim libro primo, Epistola 68. ad Clerum, & plebes in Hispania consistentes, de Basilide & Martiale loquens: *De traditione diuina, inquit, & Apostolica obseruatione tenendum est, quod apud nos quoque, & fere per provincias vniversis obseruatur, ut ad ordinationes rite celebrandas, ad eam plebem, cui Præpositus ordinatur, Episcopi eiusdem provincie proximi quisque conueniant, & Episcopus deligatur plebe præsentis, qua singulorum vitam plenissime nouit, & vnusquisque actum de eius conuersatione perspexit.* Anacletus vero, ut habetur, cap. Electionem distinct. 79. sic ait: *Summorum Pontificum, vel Sacerdotum electionem bonis Sacerdotibus, & spiritualibus populis Dominus concessit.* Denique Leo I. in epistola 78. alias 93. ad Rusticum Narbonensem, ut refertur cap. Nulla dist. 62. *Nulla ratio finit, ut inter Episcopos habeantur, qui nec à Clericis sunt electi, nec à plebibus sunt expetiti, nec à comprouincialibus Episcopis cum Metropolitanis iudicio consecrati.* Hæc illi Patres. At enim nullum certe in sacris literis de hac re datum à Christo Domino præceptum extat: totum igitur hoc negotium est Ecclesiæ arbitrio & potestati relictum. Negari quidem non potest, ritum esse ab Apostolis seruatum, quo ministros Ecclesiæ præficerentur populi testimonio approbato. *Actor. 1. 6. 13. & 14.* quem ritum & formulam Ecclesia recentum seruauit, non quod crederet id Christum iussisse, quamuis aliqui hoc fortasse crediderint: sed quia Apostolorum exemplum sequi uoluit: ac propterea Canones quoque sanciuert, ne Ecclesiarum Præfecti eligerentur sine populi suffragio, aut saltem testimonio, assensu, petitione, nominatione, vel approbatione. Id autem ideo constituit Ecclesia, ne pastor inuitis ouibus præficeretur. Deinde ut pastor ab ouibus magis amaretur, & coleretur. Postremo, ut inter pastorem, qui est veluti sponsus Ecclesiæ, & ipsam ecclesiam coniugium spirituale mutuo amorum consensu contraheretur. Non igitur inficiamus, veterem fuisse morem in episcopis deligendis, ut plebe præsentis, immo & suffragijs populi eligerentur. Id in Aphrica obseruatum esse constat ex electione Bradij, qui Augustino successit, ut patet

ex Epistola 120. eiusdem Augustini: in Græcia ætate Chrysostomi libr. 3. de Sacerdotio: in Hispania, ex epistola Cypriani citata, & Isidoro lib. 2. de officijs Ecclesiasticis: in Gallia, ex Epistola Celestini Papa 11. vbi que ex Epist. Leonis Primi 87. & refertur in *c. Vota, d. 63.* Durauit ritus vsque ad Gregorium I. ut liquet ex Epistolis eius, & ad tempora Caroli Magni, & Ludouici Imperatorum, ut perspicuum est ex eorum Capitulis. Plebi sola suffragia, quibus Episcopum, vel nominabat, vel postulabat, concessa erant: electio, quæ per subscriptionem fiebat, solum ad Clericos, sine Sacerdotes pertinebat. Vnde Leo Primus in cap. Vota, dist. 63. hæc recte distinguit: *Vota, inquit, ciuium, testimonia populorum, honoratorum arbitrium, electio Clericorum in ordinationibus Sacerdotum constituantur:* Et ceterius: *Per pacem, & quietem Sacerdotes qui futuri sunt, postulantur, tenentur subscriptio Clericorum, honoratorum testimonium, ordinis conuentus & plebis.* Vnde populus Episcopum petebat, nominabat, offerrebat potius quam eligebat: Et ideo in Concilio Laodiceno. Can. 1. & 2. statuitur, ne populus sine Laico Episcopum eligat: Et Hieronymus in Epist. ad Euaagrium testatur, Episcopum Alexandrinum à Presbyteris eligi, nec cogebantur Episcopi comprouinciales admittere nominationem & postulationem à plebe, nisi esset idoneus: patet ex Can. 1. & 2. Græcarum Synodorum sub Martino Episcopo Bracarenfi. Quod ergo dicit Cyprianus hunc morem ex traditione diuina, & Anacletus à Domino institutum, intelligitur tractum esse ex ritu veteri, quo Pontifices olim creabantur, & sumptum ab exemplo Moysis, qui sic Pontificem delegit, & exemplo Apostolorum, qui Episcopos creauerunt. Nam sciendum est, Apostolos per vnuerum terrarum orbem Episcopos elegisse & consecrassent; mox vero Apostolorum successoribus decedentibus, singulæ Ecclesiæ per se Episcopos deligebant; hi vero Presbyteros, & Diaconos populi testimonio approbato sacrabant: quod si populus indigno nominabat, eos Episcopos repellebat. Deinde paulatim populo, imo & multitudini Clericorum ademptum est ius eligendi, vel nominandi, vel postulandi Episcopos, eo quod electiones fieri solebant non sine rumultibus, clamoribus, & seditionibus, vnde passim oriebantur dissidia, odia, inuidia, ambitiones, factiones, & similitates, capitaleque inimicitie. Ut propterea vsu & decretis etiam Ecclesiæ, & electio Episcoporum, ad Canonicorum collegium, & electio Abbatum, & aliorum Præpositorum, ad suffragia Monachorum redacta sit, atque hæc etiam consuetudo diu est in Ecclesijs recenta: durauit enim non tantum vsque ad Innocentij III. sæculum, sed etiam vsque ad ætatem Ioannis XXII. extat enim non solum in lib. Decretalium sub Gregorio IX. sed etiam in sexto sub Bonifacio VIII. & in lib. Clementinarum sub Clemente V. & in libro extrauagantium Ioannis XXII. integer titulus de electione, & electi potestate: qui Titulus nunc fere superuacaneus est, quoniam non Collegia Canonicorum eligunt, sed aut Reges & Principes Episcopos, & alios præfatos Ecclesiarum Antistites, Abbates, sine Præpositis designant, non nominant, & offerunt Rom. Pontif. ut eius auctoritate instituatur: aut ipse Rom. Pontifex per se eos eligit & creat atque constituit. Quo factum est, ut Episcopi aulæ Regum & Principum consecrarentur. In Germania tamen adhuc ex parte vetus consuetudo seruatur. Nam Canonicorum collegia in Metropolitanis Ecclesijs Archiepiscopos; in Cathedralibus Episcopos eligunt. Apud Monachorum & Religiosorum ordinum Canobia adhuc mos antiquus retinetur, ut Abbates Cœnobiatorum, Præpositi ordinum generales, Prouinciales, & plerique etiam locales in conuentibus, vel generalibus, vel prouincialibus, multorum suffragijs eligantur.

Porro, quæ de electione iure communi sancita sunt, ad quatuor fere capita reuocantur. Primo, quoniam possint eligere: Secundo qui eligi: Tertio, quæ sit solemnis forma, & ritus eligendi: Quarto, quibus temporibus electiones fieri debeant, & quo loco.